

MARGUERITE

DUR

AS

Parkta

3. BASKI
Çeviri: ŞİRİN ETİK

♥ can
modern

MARGUERITE DURAS

PARKTA

Can Modern

Parkta, Marguerite Duras

Fransızca aslından çeviren: Şirin Etik

Le Square

İlk baskı: Éditions Gallimard, 1953

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Éditions Gallimard, 1990

© 1990, Éditions Gallimard

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1995

3. Şubat 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Ekin Özlü Akseki

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Ayşe Merdit / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6007-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MARGUERITE DURAS
PARKTA

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Şirin Etik

Marguerite Duras'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Mavi Gözler Siyah Salar, 1987

Bir Kış Günü Oęleden Sonra, 1989

Kuzey Çinli Sevgili, 1992

Konsolos Yardımcısı, 1995

Hiroşima Sevgilim, 1996

Pasifik'e Karşı Bir Bent, 1996

Yazmak, 1997

İngiliz Sevgili, 1998

Tarquinia'nın Küçük Atları, 1998

Bay Andesmas'ın İkinci, 1999

Bir Yaz Akşamı On Buukta, 2007

MARGUERITE DURAS, 1914'te Hindiçin'de doğdu. Sorbonne Üniversitesi'nde hukuk ve siyaset bilimi öğrenimi gördü. Yazar olarak ilk başarısını, üçüncü romanı *Pasifik'e Karşı Bir Bent*'le (1950) kazandı. Yine ilgiyle karşılanan *Cebelitarık Denizcisi* (1952) ve *Moderato Cantabile* (1958), diyalogların daha çok önem kazandığı, daha lirik yapıtlardı. Alain Resnais'nin ünlü filmi *Hiroşima Sevgilim*'in özgün senaryosunu da kaleme alan Duras, *India Song* (Hint Şarkısı) adlı oyununu 1975'te senaryolaştırdı ve filmin yönetmenliğini üstlendi. Sonraki yıllarda daha soyut bir üslubu benimsedi. Yarı özyaşamöyküsel romanı *Sevgili*'nin (1984) öyküsünü daha sonra *Kuzey Çinli Sevgili* (1991) adlı romanında yeniden ele aldı. Beyazperdeye de uyarlanan *Sevgili* adlı romanıyla Goncourt Ödülü'ne değer görülen Duras, 1996'da Paris'te öldü.

ŞİRİN ETİK, İzmir'de doğdu. Lisans eğitimini Fransız ve İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında Hacettepe Üniversitesi'nde tamamladı. Sorbonne-Paris IV Üniversitesi'ndeki yüksek lisans süresince çeviri sorunları ve dilbilim üzerine çalıştı. İstanbul'da yaşıyor, kitap editörlüğü ve çeviri yapmaya devam ediyor.

Ellerinden her iş gelen hizmetçilerdi bunlar, Paris garlarında inen binlerce Breton. Aynı zamanda taşra pazarlarında işportacılık yapanlar, iğne iplik satanlar ve diğerleri. Üzerine ölü toprağı serpilmiş milyonlarca kişi.

Bu insanların tek kaygısı hayatta kalmaktı, yani açlıktan ölmemek ve her akşam başını sokacak bir çatı bulmak.

Ve zaman zaman, biriyle karşılaşıncaya *konuşmak*. Ortak talihsizliklerinden, kişisel sorunlarından konuşmak. Bu fırsatı yazın küçük parklarda, trenlerde, pazaryerlerindeki, her daim müzik çalınan o kalabalık kafelerde buluyorlardı. “Bu da olmasa yalnızlığımızla baş edemezdik,” diyorlardı.

“Şu müzikli, kalabalık kafelerden bana biraz daha bahset-senize mösyö.”

“Onlar olmasa yaşayamazdım herhalde matmazel. Çok severim kafeleri...”

“Sanırım ben de onları çok seveceğim... Bazen gidip şöyle bir gezinsem diyorum ama bir başıma, biliyorsunuz, benim durumumdaki genç bir kız bunu yapamaz.”

“Söylemeyi unuttuyordum: Bazen biri sizi süzer.”

“Anlıyorum. Yanınıza gelir mi peki?”

“Gelir, evet.”

Marguerite Duras
Kış 1989

I

Çocuk bahçenin öteki ucundan sessizce gelip genç kızın önünde dikildi.

“Acıktım,” dedi.

Adam sohbeta girmek için bu fırsatı kaçırmadı.

“Hakikaten de atıştırma saati gelmiş,” dedi.

Genç kız rahatsız olmadı. Aksine, adama içtenlikle gülümsedi.

“Haklısınız, neredeyse dört buçuk olmuş, ara öğün zamanı.”

Yanında, bankın üzerinde duran sepetin içinden iki dilim reçelli ekmek alıp oğlana verdi. Sonra da boynuna bir önlük bağladı hünerli bir tavırla.

“Uslu bir çocuk,” dedi adam.

Genç kız ona katılmadığını gösterircesine başını salladı.

“Benim değil,” dedi.

Oğlan ekmek dilimleriyle uzaklaştı. Günlerden perşembe olduğu için her yer çocuk kaynıyordu. Park, bilye ya da saklambaç oynayan büyükler, kumda eşelenen ufaklıklar ve bebek arabalarının içinde diğerlerine katılacakları zamanı sabırsızlıkla bekleyen küçüklerle doluydu.

“Benim de olabilirdi gerçi,” diye devam etti genç kız. “Genellikle benim sanıyorlar. Ama hayır, benimle uzaktan yakından ilgisi yok.”

“Anlıyorum,” diye yanıt verdi adam gülümseyerek.
“Benim de çocuğum yok.”

“Bazen tuhaf geliyor, etraf çocuk kaynıyor ama bizim bir tane bile yok, siz ne dersiniz?”

“Öyle matmazel, fakat dediğiniz gibi yeteri kadar çocuk var zaten, değil mi?”

“Ama yine de...”

“Yine de çocukları seviyorsanız, onları izlemekten keyif alıyorsanız bunun pek önemi kalmıyor, değil mi?”

“Tam tersi de söylenemez mi?”

“Şüphesiz söylenebilir matmazel, evet, bu kişiye göre değişir. Sanırım bazıları başkalarınıninkiyle yetinebiliyor. Galiba ben de onlardan biriyim, çok çocuk gördüm, benim de bir çocuğum olabilirdi ama görüyorsunuz, başkalarınıninkiyle yetinmeyi başarabiliyorum.”

“Gerçekten de söylediğiniz kadar çok çocuk gördünüz mü?”

“Evet matmazel. Sık seyahat ediyorum.”

“Anlıyorum,” dedi genç kız kibarca.

“Şimdiki gibi dinlendiğim anlar dışında, hep yollardayım.”

“Parklar, bahçeler dinlenmek için bire bir, bilhassa da bu mevsimde. Bahçeleri, dışarıda vakit geçirmeyi ben de severim.”

“Hem de ücretsiz, çocuklar sayesinde hep neşeli, üstelik pek fazla insan tanımıyorsanız buralarda biraz sohbet etme fırsatı da bulabiliyorsunuz.”

“Evet, bu açıdan epey kullanışlı da. Seyahatleriniz sırasında bir şeyler mi satıyorsunuz mü?”

“Evet, işim bu.”

“Hep aynı şeyleri mi?”

“Hayır, farklı ama ufak tefek şeyler, bilirsiniz, her daim ihtiyaç duyduğumuz ama almayı sık sık unuttuğumuz öteberi. Orta büyüklükte bir valize sığıyor hepsi.

Yani demek istediğim bir tür seyyar satıcıyım, gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz?”

“Pazaryerlerinde gördüklerimizden mi, valiziniz önünüzde açık duruyor değil mi?”

“Evet matmazel, genellikle pazarların kenarında dururum.”

“Haddimi aşmış olmayacaksam, düzenli bir geliriniz var mı acaba mösyö?”

“Bir şikâyetim yok matmazel.”

“Ben böyle düşünmemiştim açıkçası.”

“Mühim bir gelirim olduğunu söylemedim, hayır, ama her gün bir şeyler kazanıyorum işte. Düzenli gelirden kastım bu.”

“Yine haddimi aşmış olmayacaksam, karnınız doyuyor ama değil mi?”

“Evet matmazel, karnım az çok doyuyor. Her gün aynı şekilde yediğimi söyleyemem, hayır, kimi zaman ancak doyuyorum fakat her gün yemek yiyebiliyorum, evet.”

“Çok iyi.”

“Teşekkürler. Evet, her gün az çok karnımı doyurabiliyorum. Şikâyetçi değilim. Zaten yalnız yaşıyorum ve kurulu bir düzenim yok, haliyle derdim de yok. Olsa da bir tek beni ilgilendiren şeyler işte. Bazen dış macunum bitiyor, bazen de bir arkadaşın eksikliğini duyuyorum ama bunun dışında idare ediyorum matmazel evet, sorduğunuz için teşekkür ederim.”

“Bu, herkesin yapabileceği bir iş mi mösyö? En azından, böyle düşünüyor musunuz?”

“Evet matmazel, kesinlikle. Hatta özellikle herkesin yapacağı türden bir iş.”

“Açıkçası ben bu iş için belli başlı vasıflar gerektiğini düşünüyordum.”

“Mutlaka bir tanesini sayacaksak olursam okumayı

bilmekte fayda var, akşamları otellerde gazeteye bakmak ya da gar isimlerini okumak için, hayatınız kolaylaşır, ama bu kadar. Pek bir şey gerekmiyor ve gördüğünüz gibi karnımız da her gün az çok doyuyor.”

“Aklımda başka vasıflar vardı: dayanıklılık, bilhassa da sabır ve azim gibi.”

“Hayatım boyunca sadece bu işi yaptım, o yüzden nesnel olmam çok zor fakat saydığınız vasıflar bana her iş için aynı ölçüde gerekli gibi geldi.”

“Yine haddimi aşmış olmayacaksam, sürekli böyle seyahat etmeye devam edecek misiniz? Bir gün bu işi bırakmayı düşünüyor musunuz?”

“Bilmiyorum.”

“Size böyle sorular sorduğum için beni affedin, laflıyoruz işte...”

“Rica ederim matmazel... Ama seyahat etmeye devam edip etmeyeceğimi bilmiyorum. Gerçekten başka bir şey diyemem çünkü bilmiyorum. Nasıl bilebilirim ki?”

“Demek istediğim, böyle durmadan seyahat edince insan günün birinde durmak ister gibi geldi bana, bu açıdan sormuştum.”

“Aslında haklısınız, insan bunu isteyebilir, doğru. Fakat bir işi bırakıp bir diğerini nasıl seçer ki insan? Başka meslek için bu meslekten nasıl vazgeçilir ve niçin?”

“Doğru anladıysam eğer, seyahat etmeyi bırakmak yalnızca size bağlı, başka bir şeye değil, öyle mi mösyö?”

“Demek istediğim, bu gibi şeylere nasıl karar verilir hiçbir zaman tam bilemedim. Özel olarak bunları tecrübe etmiş birilerini tanımıyorum, biraz izole bir yaşamım var. Günün birinde başıma büyük bir talih kuşu konmadıkça nasıl iş değiştiririm bilmiyorum. Böyle bir şans nasıl yakalarım, nereden gelir o da muamma. Hiç olmayacak şey demiyorum, asla bilemeyiz, günün birinde başıma böyle bir şey gelirse hoş karşılar mıyım, onu da bil-

miyorum, hayır bilakis, ama şu an bu şansını nasıl yakalarım ve böyle bir karar vermeme yardımcı olur mu bilemiyorum.”

“Peki mösyö, böyle bir isteğiniz var mı mesela? İş değiştirmek gibi?”

“Hayır matmazel. Her gün yıkanıp paklanmak, karnımı doyurmak ve uyumak istiyorum, bir de güzel giyinmek istiyorum. Nasıl daha fazlasını isteyebilirim? Hem itiraf etmeliyim ki seyahat etmek hoşuma gidiyor.”

“Affedersiniz mösyö, haddimi aşmayacaksam bu işe nasıl başladığınızı sorabilir miyim?”

“Nasıl desem? Bu gibi hikâyeler uzun ve çetrefilli, üstelik beni biraz aşıyor. Demek istediğim, bunun için çok gerilere gitmek gerek ve düşüncesi bile başlamadan yoruyor insanı. Ama kabaca söylemek gerekirse, başkaları nasıl başladıysa ben de öyle başladım sanırım matmazel, başka türlü değil.”

Bir esinti çıktı. O kadar hafifti ki yaklaşmakta olan yazın sıcaklığını müjdeliyor gibiydi. Bir an için bulutları süpürdü ve kentin üzerine yeni bir sıcaklık dalgası yayıldı.

“Hava ne kadar güzel,” dedi adam.

“Evet,” diye yanıt verdi genç kız. “Yakında sıcaklar başlar. Hava giderek güzelleşir.”

“Anlarsınız ya, ne herhangi bir mesleğe ne de herhangi bir yaşam tarzına özel bir eğilimim vardı matmazel. Ve sanırım böyle devam edecek.”

“Yani her türlü meslekten ve yaşam tarzından nefret mi ediyordunuz?”

“Nefret değil, hayır, nefret biraz abartılı olur ama tat da alamıyordum. Yani anlayacağınız çoğu insan gibiydim ben de. Herkes nasıl başladıysa öyle başlamışumdur, özel bir durum yok gerçekten.”

En başta arzu ettiğim şey kendime ait olmak, bir şeye sahip olmaya başlamak, önemsiz ama sadece bana ait eşyalar, bana ait bir yer, bana ait bir oda.

Yirmi yaşında genç bir kız ile ondan yaşça biraz daha büyük bir seyyar satıcı bir parkta yan yana gelir. Adamın rahat ya da arzulanan bir hayatı yoktur, fakat o bunu kabullenmiştir. Varlıklı bir evde hizmetçi olarak çalışan genç kızsı umutludur, bir gün bir adamın çıkagelip de ayaklarını yerden keseceğine ve onu bu hayattan kurtaracağına inancı tamdır. Sohbetleri ilerledikçe, ikisi de toplumsal konumlarına kafa yormaya, beklentilerini ve çaresizliklerini eşelemeye başlarlar.

Parkta, Duras'ın incelikli, felsefi diyaloglarla ördüğü evrensel bir insanlık durumu.

#fransizedebiyati #yalnızlık #mutluluk #yabancılaşma #toplum #ilişkiler

 can

 canyayinlari.com | | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-6007-5

9 789750 760075